C/2025/3711

17.9.2025 г.

P9_TA(2024)0381

Опити за повторно въвеждане на Закон за чуждестранните агенти в Грузия и ограничения за гражданското общество във връзка с това

Резолюция на Европейския парламент от 25 април 2024 г. относно опитите за повторно въвеждане на Закон за чуждестранните агенти в Грузия и ограниченията за гражданското общество във връзка с това (2024/2703(RSP))

(C/2025/3711)

Европейският парламент,

— като взе предвид предходните си резолюции относно Грузия,

— като взе предвид изявлението на върховния представител на Съюза и на комисаря по въпросите на съседството и разширяването от 17 април 2024 г. относно приемането на закона за „прозрачността на чуждестранното влияние“,

— като взе предвид изявлението на Европейската служба за външна дейност от 4 април 2024 г. относно законопроекта за „прозрачността на чуждестранното влияние“,

— като взе предвид заключенията на Европейския съвет от 14 и 15 декември 2023 г.,

— като взе предвид съобщението на Комисията от 8 ноември 2023 г., озаглавено „Съобщение от 2023 г. относно политиката на ЕС за разширяване“ (COM(2023)0690),

— като взе предвид Споразумението за асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия и техните държави членки, от една страна, и Грузия, от друга страна ([1]),

— като взе предвид Международния пакт за граждански и политически права,

— като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека,

— като взе предвид съвместното изявление на председателя на комисията по външни работи, на председателя на делегацията за връзки с Южен Кавказ и на постоянния докладчик на Европейския парламент за Грузия от 18 април 2024 г. относно повторното внасяне на законопроекта за „прозрачността на чуждестранното влияние“ в Грузия,

— като взе предвид член 132, параграфи 2 и 4 от своя Правилник за дейността,

А. като има предвид, че упражняването на свободата на мнение, на изразяване, на сдружаване и на мирни събрания са основни права, заложени в Конституцията на Грузия;

Б. като има предвид, че Грузия, като страна, подписала Всеобщата декларация за правата на човека и Европейската конвенция за правата на човека, както и член на Съвета на Европа и на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, се е ангажирала да спазва принципите на демокрацията и правовата държава и да зачита основните свободи и правата на човека;

В. като има предвид, че Европейският съюз очаква Грузия, страна кандидатка за присъединяване към ЕС, да спазва изцяло Споразумението за асоцииране и други международни ангажименти, които е поела, и по-специално да изпълни условията и да предприеме стъпките, посочени в препоръката на Комисията от 8 ноември 2023 г.; като има предвид, че Европейският съвет реши да предостави на Грузия статут на страна кандидатка единствено с уговорката, че тези стъпки ще бъдат предприети; подчертава, че в посочената препоръка Грузия е призована да гарантира, че гражданското общество е в състояние да функционира свободно (стъпка 9) и да се бори с дезинформацията, насочена срещу ЕС и неговите ценности (стъпка 1), и като има предвид, че проектозаконът е в нарушение и на двете цели;

Г. като има предвид, че на 17 април 2024 г. грузинският парламент прие на първо четене т.нар. „закон за прозрачност на чуждестранното влияние“ с 83 гласа „за“ и нито един глас „против“, въпреки масовите протести на грузински граждани, критиките от страна на президента на Грузия, който нарече проектозакона „саботиране на европейския път на страната“, осъждането на национално и международно равнище и многократните призиви на европейските партньори на Грузия за оттегляне на проектозакона; като има предвид, че ако бъде приет, законът ще изисква организациите, които получават над 20 % от своето финансиране от чужбина, да се регистрират като „организации, преследващи интересите на чуждестранна сила“ и да се обозначават като такива; като има предвид, че организациите ще бъдат подложени на допълнителен контрол, изисквания за докладване и евентуално санкции, включително административни санкции в размер до 25 000 грузински лари; като има предвид, че законът ще ограничи сериозно способността на медиите и организациите на гражданското общество да работят свободно;

([1]) ОВ L 261, 30.8.2014 г., стр. 4.

Д. като има предвид, че легитимната цел за гарантиране на прозрачността на неправителствените организации, които получават финансиране от чужбина, не може в никакъв случай да оправдае мерки, които ограничават техните дейности, особено в областта на демокрацията, принципите на правовата държава и правата на човека;

Е. като има предвид, че този проектозакон се предлага във време на засилващи се атаки срещу гражданското общество и независимите медии в Грузия, както и срещу подкрепата за демокрацията от страна на международните донори, като тези атаки изглежда имат за цел ограничаване на гражданското пространство и заглушаване на критичните гласове в публичната сфера, наред с другото, чрез ограничаване на достъпа до чуждестранно финансиране; като има предвид, че този проектозакон е поредната инициатива от цяла поредица предизборни законодателни и други инициативи на грузинското правителство, която включва и обявяването на конституционни промени, имащи за цел борба с „пропагандата на ЛГБТ“, както и отмяната на политика за определяне на квоти по пол за жените в парламента – инициативи, които застрашават демократичните реформи и допринасят за разпространението на дезинформация относно ЕС, неговите ценности и политики; като има предвид, че Европейският парламент вече призова в предишни резолюции за мерки за ограничаване на разрушителната роля на олигархичните интереси в политиката и икономиката на Грузия, включително в политически мотивираното преследване на журналисти и политически опоненти като бившия президент Михаил Саакашвили, за когото Парламентът призова да бъде освободен по хуманитарни причини с цел да търси медицинско лечение в чужбина;

1. категорично осъжда повторното внасяне на спорния законопроект за „прозрачността на чуждестранното влияние“, който, ако бъде приет, ще наложи изключително тежки ограничения на гражданското общество и независимите медии и поради това беше посрещнат с масови протести от страна на грузинската общественост, организациите на гражданското общество, независимите медии, видни обществени фигури и европейските и международните партньори на страната;

2. подчертава, че законопроектът е несъвместим с ценностите и демократичните принципи на ЕС, противоречи на амбициите на Грузия за членство в ЕС, вреди на репутацията на Грузия в международен план и застрашава евроатлантическата интеграция на страната;

3. подчертава, че преговорите за присъединяване към ЕС следва да не започват, докато посоченият закон е част от правния дневен ред в Грузия;

4. поради това призовава парламента на Грузия да спре парламентарните процедури, водещи до приемането на закона, а правителството на Грузия да изпълни ангажиментите, които пое през март 2023 г., когато обяви, че ще оттегли безусловно своя законопроект за налагане на ограничения на гражданското общество и независимите медии и няма да предлага отново такъв закон; призовава правителството на Грузия също така да се въздържа от внасяне на други законодателни предложения, които противоречат на принципите на демокрацията и правовата държава, правата на човека и основните свободи и които следователно биха били в противоречие с критериите от Копенхаген за членство в ЕС;

5. подчертава, че законопроектът подкопава стремежите на по-голямата част от грузинския народ да живее в демократично общество, да продължи демократичните реформи и реформите в областта на принципите на правовата държава, да поддържа тясно сътрудничество с евроатлантическите партньори и да се ангажира с пътя към членство в ЕС;

6. подчертава, че правото на свобода на изразяване на мнение, на събрания и на мирен протест са основни свободи и трябва да се зачитат при всякакви обстоятелства, особено в страна, която се стреми да се присъедини към ЕС;

7. настоятелно призовава правителството на Грузия да зачита конституционните права на грузинските граждани и поради това изразява загриженост във връзка със сведенията, че полицейските части за борба с безредиците са използвали непропорционална сила, за да разпръснат демонстрантите, протестиращи срещу спорния законопроект; призовава грузинските органи да разследват и да подведат под отговорност лицата, отговорни за незаконното и непропорционално използване на сила;

8. подчертава, че ролята на обществен страж, изпълнявана от гражданското общество и независимите медии, е от съществено значение за наличието на демократично общество и е от решаващо значение за напредъка на реформите във връзка с присъединяването към ЕС, поради което призовава грузинските органи да направят всичко възможно, за да гарантират благоприятна среда, в която гражданското общество и независимите медии могат да процъфтяват;

9. осъжда факта, че правителството на Грузия черпи вдъхновение от изключително спорното подобно руско законодателство, например руския „Закон за чуждестранните агенти“, който умишлено поставя специални обозначения на организации и активисти на гражданското общество и ги дискриминира и също така се използва за задушаване на опозицията срещу агресивната война, която Русия води срещу Украйна, и за заглушаване на все още съществуващите критични гласове в страната;

10. припомня, че на заседанието си от 14 и 15 декември 2023 г. Европейският съвет предостави на Грузия статут на страна кандидатка с условието, че ще бъдат предприети необходимите стъпки, изложени в препоръката на Комисията от 8 ноември 2023 г.; подчертава, че в посочената препоръка Грузия е призована да гарантира, че гражданското общество е в състояние да функционира свободно и да се бори с дезинформацията, насочена срещу ЕС и неговите ценности, и като има предвид, че проектозаконът е в нарушение и на двете цели;

11. припомня на грузинското правителство поетите от него ангажименти, както и ценностите и принципите, които е приело, когато е представило кандидатурата на страната за членство в ЕС, и призовава заместник-председателя на Комисията / върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, комисаря по въпросите на съседството и разширяването и председателя на Комисията да направят същото;

12. приканва Комисията да представи междинна оценка на напредъка на Грузия във връзка с изпълнението на деветте стъпки, посочени в препоръката на Комисията от 8 ноември 2023 г.;

13. призовава Комисията своевременно да направи оценка на въздействието на планирания закон за „чуждестранните агенти“ в Грузия върху непрекъснатото изпълнение от страна на Грузия на критериите за либерализиране на визовия режим, по-специално на критерия за основните права, който е ключов елемент от политиката на ЕС за либерализиране на визовия режим;

14. призовава Комисията и държавите членки да направят оценка на последиците от посочения проектозакон за ролята на ЕС като донор в Грузия и да съобщят ясно на грузинското правителство и парламент съответните възможни последици, както и последиците от закона за финансирането от ЕС като цяло;

15. настоятелно призовава правителството на Грузия да се върне към европейския си път, да спазва ангажимента си за зачитане, укрепване и насърчаване на демокрацията, принципите на правовата държава, правата на човека и основните свободи и действително да се ангажира с пълното прилагане на стъпките, необходими за изпълнение на условията за статут на страна кандидатка и за членство в ЕС, в дух на активни взаимоотношения и сътрудничество с гражданското общество и политическата опозиция на Грузия;

16. изразява съжаление относно ролята, която единственият грузински олигарх Бидзина Иванишвили, завърнал се активно в политиката на 30 декември 2023 г. като „почетен председател“ на партията „Грузинска мечта“, изпълнява лично в настоящата политическа криза и в поредния опит за подкопаване на ориентирания към Запада курс на страната с цел тя да се пренасочи към Русия; отново призовава Съвета и демократичните партньори на ЕС да обмислят налагането на персонални санкции срещу Иванишвили заради ролята, която той изпълнява за влошаването на политическия процес в Грузия и в рамките на действията, насочена срещу интересите на грузинския народ;

17. отново изразява непоколебимата си подкрепа за легитимните европейски стремежи на грузинския народ и желанието му да живее в просперираща държава, в която няма корупция, която напълно зачита основните свободи, защитава правата на човека и гарантира отворено общество и независими медии; подчертава, че решението за предоставяне на Грузия на статут на страна – кандидатка за членство в ЕС, беше мотивирано от желанието да се признаят постиженията и демократичните стремежи на грузинското гражданско общество, както и огромната подкрепа сред гражданите на страната за присъединяване към ЕС;

18. настоятелно призовава мнозинството на „Грузинска мечта“ да оттегли своето предложение за конституционно законодателство, ограничаващо правата на ЛГБТИК лицата, което представлява атака не само срещу общността на ЛГБТИК, но и срещу свободата на словото и свободното гражданско общество;

19. отново призовава грузинските органи да освободят бившия президент Михаил Саакашвили по хуманитарни причини и да му позволят да получи подходящо медицинско лечение в чужбина; изтъква факта, че неговият случай допълнително подчертава колко е важно провеждането на истинска реформа на съдебната система;

20. призовава за безпристрастна и независима дългосрочна международна мисия за наблюдение на избори, организирана от Бюрото за демократични институции и права на човека на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, която да наблюдава предстоящите парламентарни избори в страната през октомври 2024 г.;

21. възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на заместник-председателя на Комисията / върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, на Съвета, на Комисията, на правителствата и парламентите на държавите членки, на Съвета на Европа, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, както и на президента, правителството и парламента на Грузия.